

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2018/1976**od 14. prosinca 2018.****o utvrđivanju detaljnih pravila za operacije jedrilicama u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139
Europskog parlamenta i Vijeća**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 31.,

budući da:

- (1) Komisija treba donijeti potrebna provedbena pravila za utvrđivanje uvjeta za sigurne operacije jedrilicama u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139, ako ti zrakoplovi ispunjavaju uvjete iz članka 2. stavka 1. točke (b) podtočaka i. i ii. te uredbe.
- (2) S obzirom na posebnu prirodu operacija jedrilicama, postoji potreba za posebnim operativnim pravilima koja bi bila propisana u zasebnoj Uredbi. Ta bi se pravila trebala temeljiti na općim pravilima za letačke operacije propisanim u Uredbi (EU) br. 965/2012 ⁽²⁾, ali bi se trebala restrukturirati i pojednostavniti kako bi se osiguralo da su razmjerna i utemeljena na pristupu temeljenom na riziku, uz istodobno osiguravanje sigurnog obavljanja operacija jedrilice.
- (3) U pogledu nadzora osoba i organizacija, zahtjevi propisani u članku 3. Uredbe (EU) br. 965/2012 i Prilogu II. toj uredbi trebali bi se i dalje primjenjivati u pogledu letačkih operacija jedrilicama.
- (4) U interesu sigurnosti te kako bi se osiguralo ispunjavanje bitnih zahtjeva iz Priloga IV. Uredbi (EU) 2018/1139, svi operatori jedrilica obuhvaćeni ovom Uredbom, osim organizacija za projektiranje ili proizvodnju koje obavljaju određene operacije, podliježu skupu osnovnih zahtjeva.
- (5) Uzimajući u obzir manje složenu prirodu i manji opseg komercijalnih operacija s jedrilicama u usporedbi s drugim oblicima komercijalnog zrakoplovstva te slijedeći pristup temeljen na riziku, primjereno je da se za komercijalne operacije jedrilicama zahtijeva samo prethodna izjava nadležnom tijelu, kako je utvrđeno u članku 30. stavku 1. točki (a) Uredbe (EU) 2018/1139. Ovom se Uredbom utvrđuju detaljna pravila za te izjave.
- (6) S obzirom na specifičnu prirodu određenih operacija te slijedeći pristup temeljen na riziku primjereno je izuzeti određene operacije jedrilicama od zahtjeva za prethodnu izjavu.
- (7) Kako bi se osigurao jednostavan prijelaz i kako bi sve uključene stranke imale dovoljno vremena da se pripreme za primjenu tog novog sustava, ova bi se Uredba trebala primjenjivati tek šest mjeseci nakon stupanja na snagu.
- (8) Agencija je izradila nacrt provedbenih pravila i podnijela ih Komisiji kao mišljenje ⁽³⁾ u skladu s člankom 75. stavkom 2. točkom (b) i člankom 76. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 2018/1139.
- (9) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora uspostavljenog člankom 15. stavkom 127. Uredbe (EU) 2018/1139,

⁽¹⁾ SL L 212, 22.8.2018., str. 1.

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. listopada 2012. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 296, 25.10.2012., str. 1.).

⁽³⁾ Mišljenje br. 07/2017 Europske agencije za sigurnost zračnog prometa od 23. kolovoza 2017. o nacrtu uredbe Komisije o reviziji europskih operativnih pravila za jedrilice.

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Ovom Uredbom propisuju se detaljna pravila za letačke operacije jedrilicama, ako ti zrakoplovi ispunjavaju uvjete iz članka 2. stavka 1. točke (b) podtočaka i. i ii. Uredbe (EU) 2018/1139.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se definicije iz Priloga I. i sljedeće definicije:

1. „jedrilica” znači zrakoplov teži od zraka koji se u zraku održava reakcijom zraka u odnosu na aerodinamički profil krila te čiji let ne ovisi o motoru;
2. „motor” znači uređaj koji se upotrebljava ili se namjerava upotrebljavati za pogon motorne jedrilice;
3. „motorna jedrilica” znači jedrilica opremljena s jednim ili više motora, koja kad su motori ugašeni ima sve karakteristike jedrilice;
4. „komercijalna operacija” znači svako letenje zrakoplova za naknadu ili bilo koju drugu novčanu protuvrijednost, koja je dostupna javnosti ili koja se, kada nije dostupna javnosti, obavlja na temelju ugovora između operatora i kupca, pri čemu kupac nema nad operatorom nikakvu kontrolu;
5. „natjecateljski let” znači letačka operacija u kojoj se jedrilica koristi za zračne utrke ili natjecanja, uključujući korištenje balona u svrhu vježbanja za takve operacije i letenje do zračnih utrka ili natjecanja i natrag;
6. „zrakoplovna priredba” znači svaka letačka operacija jedrilicom koja se izvodi kao izvedba ili radi zabave na oglašenom događaju otvorenom za javnost, uključujući i kada se zrakoplov koristi u svrhu vježbanja za takvu priredbu te za letenje do oglašenog događaja i natrag;
7. „uvodni let” znači svaki let uz naknadu ili drugu vrijednu nagradu koji se sastoji od zračnog obilaska kratkog trajanja koje radi privlačenja novih vježbenika ili novih članova pružaju organizacije za osposobljavanje na koje se upućuje u članku 10.a Uredbe Komisije (EU) br. 1178/2011 ⁽¹⁾ ili organizacije osnovane s ciljem promicanja letačkog sporta ili rekreativnog letenja;
8. „akrobatski let” znači namjerno izveden manevar jedrilice u letu koji uključuje naglu promjenu položaja jedrilice, neuobičajen položaj jedrilice ili neuobičajenu promjenu brzine leta, koja nije neophodna za normalan let ili za osposobljavanje u svrhu stjecanja dozvola ili ovlaštenja osim za ovlaštenje za akrobatsko letenje;
9. „glavno mjesto poslovanja” znači glavni ured ili registrirani ured operatora jedrilice unutar kojeg se odvijaju glavne financijske funkcije i operativna kontrola aktivnosti iz ove Uredbe;
10. „ugovor o zakupu zrakoplova bez posade” znači ugovor između poduzeća u skladu s kojim je za upravljanje jedrilicom odgovoran zakupac.

Članak 3.

Letačke operacije

1. Operatori jedrilica upravljaju jedrilicama u skladu sa zahtjevima iz Priloga II.

Prvi podstavak ne primjenjuje se na projektne ili proizvodne organizacije koje su u skladu s člankom 8. odnosno člankom 9. Uredbe Komisije (EU) br. 748/2012 ⁽²⁾ i koje upravljaju jedrilicom, unutar područja primjene njihovih povlastica, za potrebe uvođenja ili preinake vrsta jedrilice.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1178/2011 od 3. studenoga 2011. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 311, 25.11.2011., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) br. 748/2012 od 3. kolovoza 2012. o utvrđivanju provedbenih pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija (SL L 224, 21.8.2012., str. 1.).

2. U skladu s člankom 30. stavkom 1. točkom (a) Uredbe (EU) 2018/1139 operatori jedrilica stupaju u komercijalne operacije tek nakon što su nadležnom tijelu dali izjavu o vlastitoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s operacijama jedrilice.

Prvi podstavak ne primjenjuje se na sljedeće operacije jedrilicama:

- (a) operacije osoba koje dijele troškove, pod uvjetom da izravne troškove leta jedrilice i razmjerni dio godišnjih troškova skladištenja, osiguranja i održavanja jedrilice dijele sve osobe u jedrilici;
- (b) natjecateljske letove ili zrakoplovne priredbe pod uvjetom da je naknada ili bilo koja druga nagrada za takve letove ograničena na povrat izravnih troškova leta jedrilice i razmjernog dijela godišnjih troškova za skladištenje, osiguranje i održavanje jedrilice te da dobivene nagrade ne prekoračuju vrijednost koju je odredilo nadležno tijelo;
- (c) uvodne letove, letove za potrebe skakanja padobranom, vuču jedrilice ili akrobatske letove koje obavlja organizacija za osposobljavanje koja ima glavno mjesto poslovanja u državi članici i na koju se upućuje u članku 10.a Uredbe (EU) br. 1178/2011 ili organizacija osnovana za potrebe promicanja letačkih sportova ili rekreativnog letenja, pod uvjetom da ta organizacija upravlja jedrilicom na temelju vlasništva ili ugovora o zakupu bez posade, da se letom ne stječe dobit koja se dijeli izvan organizacije i da takvi letovi čine tek marginalnu djelatnost organizacije;
- (d) letove osposobljavanja koje obavlja organizacija za osposobljavanje čije se glavno mjesto poslovanja nalazi u državi članici i na koju se upućuje u članku 10.a Uredbe (EU) br. 1178/2011.

Članak 4.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 9. srpnja 2019.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. prosinca 2018.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG I.

DEFINICIJE

(DIO-DEF)

Za potrebe Priloga II. primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „prihvatljivi načini usklađivanja (AMC)” znači neobvezujući standardi koje je Agencija prihvatila za opisivanje načina uspostavljanja usklađenosti s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima;
2. „alternativni načini usklađivanja (AltMoC)” znači načini koji predstavljaju alternativu postojećim prihvatljivim načinima usklađivanja (AMC) ili oni koji predstavljaju nove načine uspostavljanja usklađenosti s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima za koje Agencija nije donijela povezane prihvatljive načine usklađivanja;
3. „zapovjednik” znači pilot koji je određen za zapovjednika i odgovoran za sigurno izvođenje leta;
4. „letački priručnik zrakoplova (AFM)” znači dokument koji sadržava primjenjiva i odobrena operativna ograničenja jedrilice i informacije o jedrilici;
5. „psihoaktivne tvari” znači alkohol, opijati, kanabinoidi, sedativi i hipnotici, kokain, ostali psihostimulansi, halucinogene tvari i hlapiva otapala, osim kofeina i duhana;
6. „kritične faze leta” znači uzletni zalet, uzletna putanja leta, završno prilaženje, neuspjelo prilaženje, slijetanje, uključujući rulanje i sve ostale faze leta koje zapovjednik odredi ključnima za sigurno upravljanje jedrilicom;
7. „operativna površina” znači površina osim aerodroma koju je zapovjednik ili operator odabrao za slijetanje ili polijetanje;
8. „član posade” znači osoba koju je operator odredio da izvršava dužnosti u jedrilici pod nadležnošću zapovjednika, ako sama nije zapovjednik;
9. „elektronička letačka torba (EFB)” znači elektronički informacijski sustav koji se sastoji od opreme i aplikacija za letačku posadu kojim se omogućuje pohranjivanje, ažuriranje, prikazivanje i obrada funkcija EFB-a za pružanje potpore letačkim operacijama ili dužnostima;
10. „opasni teret” znači predmeti ili tvari koji mogu predstavljati značajan rizik za zdravlje, sigurnost, imovinu ili okoliš i koji se nalaze na popisu opasnih roba u tehničkim uputama ili su klasificirani u skladu s tim uputama;
11. „tehničke upute” znači zadnje važeće izdanje „Tehničkih uputa za siguran prijevoz opasnih tereta zrakom”, uključujući dodatak i sve dopune, koje je odobrila i objavila Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva u dokumentu 9284-AN/905;
12. „specijalizirana operacija jedrilicom” znači svaka operacija jedrilicom, koja može biti komercijalna ili nekomercijalna, čija glavna svrha nije povezana s uobičajenim sportskim i rekreacijskim operacijama, već s padobranskim operacijama, letovima za potrebe vijesti, televizijskim ili filmskim letovima, letačkim prikazima i sličnim specijaliziranim aktivnostima;
13. „noć” znači razdoblje od završetka večernjeg građanskog sumraka do početka jutarnjeg građanskog sumraka. Građanski sumrak uvečer završava kada je središte Sunca 6 stupnjeva ispod horizonta, a ujutro počinje kada je središte Sunca 6 stupnjeva ispod horizonta.

PRILOG II.

LETAČKE OPERACIJE JEDRILICOM

[DIO-SAO]

PODDIO GEN

OPĆI ZAHTJEVI

SAO.GEN.100 Područje primjene

U skladu s člankom 3. ovim poddijelom utvrđuju se zahtjevi koje mora zadovoljiti svaki operator jedrilice, osim organizacija za projektiranje i proizvodnju iz članka 3. stavka 1 drugog podstavka.

SAO.GEN.105 Nadležno tijelo

Nadležno tijelo je tijelo koje je imenovala država članica u kojoj se nalazi glavno mjesto poslovanja operatora ili, ako operator nema glavno mjesto poslovanja, mjesto gdje operator ima poslovni nastan ili boravište. Nadležno tijelo podliježe zahtjevima iz članka 3. Uredbe (EU) br. 965/2012 u skladu s člankom 1. stavkom 7. te uredbe.

SAO.GEN.110 Dokazivanje sukladnosti

- (a) Operator, ako to zatraži nadležno tijelo koje provjerava trajnu sukladnost operatora u skladu s točkom ARO.GEN.300(a)(2) Priloga II. Uredbi (EU) br. 965/2012, dokazuje sukladnost sa zahtjevima iz Priloga V. Uredbi (EU) 2018/1139 i sa zahtjevima ove Uredbe.
- (b) Za dokazivanje te sukladnosti, operator može uputiti na sljedeće:
 1. prihvatljive načine usklađivanja (AMC);
 2. alternativne načine usklađivanja (AltMoC).

SAO.GEN.115 Uvodni letovi

Uvodnim letovima

- (a) upravlja se po danu prema pravilima vizualnog letenja (VFR) i
- (b) njihovu sigurnost nadzire osoba koju je imenovala organizacija nadležna za uvodne letove.

SAO.GEN.120 Trenutačna reakcija na sigurnosni problem

Operator provodi:

- (a) mjere sigurnosti koje je naložilo nadležno tijelo u skladu s točkom (c) točke ARO.GEN.135 Priloga II. Uredbi (EU) No 965/2012; i
- (b) direktive o plovidbenosti i ostale obvezne informacije koje je izdala Agencija u skladu s člankom 77. stavkom 1. točkom (h). Uredbe (EU) 2018/1139.

SAO.GEN.125 Imenovanje zapovjednika

Operator imenuje zapovjednika koji je kvalificiran djelovati kao zapovjednik zrakoplova u skladu s Prilogom I. Uredbi (EU) br. 1178/2011.

SAO.GEN.130 Odgovornosti zapovjednika

Zapovjednik:

- (a) odgovoran je za sigurnost jedrilice i bilo koje osobe ili imovine koji se u njoj nalaze tijekom operacija jedrilice;
- (b) odgovoran je za započinjanje, nastavljanje ili prekid leta u interesu sigurnosti;
- (c) osigurava usklađenost sa svim primjenjivim operativnim postupcima i kontrolnim popisima;

- (d) započinje let samo ako je siguran u sukladnost sa svim operativnim zahtjevima, kako slijedi:
 - 1. jedrilica ispunjava uvjete plovidbenosti;
 - 2. jedrilica je propisno registrirana;
 - 3. instrumenti i oprema potrebni za obavljanje leta nalaze se u jedrilici i operativni su;
 - 4. težina jedrilice i položaj težišta takvi su da se let može izvesti u granicama definiranim letačkom priručnikom zrakoplova (AFM);
 - 5. sva oprema i prtljaga pravilno su ukrcane i osigurane i evakuacija u nuždi je moguća; i
 - 6. operativna ograničenja jedrilice navedena u AFM-u neće biti prekoračena za vrijeme leta;
- (e) osigurava provođenje pretpoletnog pregleda navedeno u AFM-u;
- (f) ne obavlja dužnosti u jedrilici u jednoj od sljedećih situacija:
 - 1. kada je nesposoban obnašati svoje dužnosti iz bilo kojeg razloga, uključujući ozljedu, bolest, lijekove, umor ili utjecaj psihoaktivne tvari ili se zbog nečeg drugoga osjeća nesposobnim;
 - 2. ako nisu ispunjeni primjenjivi medicinski zahtjevi;
- (g) odbija prevoziti ili iskrcava bilo koju osobu ili prtljagu koje mogu predstavljati moguću opasnost za sigurnost jedrilice ili bilo koje osobe koja se njome prevozi;
- (h) ne dopušta prijevoz jedrilicom osobi za koju se čini da je pod utjecajem psihoaktivnih tvari do tolike mjere da bi mogla biti ugrožena sigurnost jedrilice ili osoba u njoj;
- (i) osigurava da su tijekom kritičnih faza leta ili kad god se to smatra nužnim u interesu sigurnosti svi članovi posade na svojim sjedištima s pričvršćenim sigurnosnim pojasevima;
- (j) tijekom leta:
 - 1. pričvršćuje sigurnosni pojas; i
 - 2. cijelo vrijeme ostaje za upravljačem jedrilice, osim ako upravljač preuzme drugi pilot;
- (k) u slučajevima nužde koji zahtijevaju hitno donošenje odluke i djelovanje, poduzima sve radnje koje smatra neophodnima u tim uvjetima. U takvim slučajevima može, u interesu sigurnosti, u nužnoj mjeri odstupiti od pravila, operativnih postupaka i metoda;
- (l) ne nastavlja let dalje od najbliže operativne površine ili aerodroma na koje je moguće slijetanje u danim meteorološkim uvjetima kada je njegova sposobnost za izvršavanje dužnosti znatno umanjena zbog bolesti, umora, manjka kisika ili nekog drugog uzroka;
- (m) u trenutku završetka leta ili serije letova zapisuje u tehničku knjigu zrakoplova ili dnevnik putovanja jedrilice podatke o uporabi i sve kvarove jedrilice koji su mu poznati ili na koje sumnja;
- (n) bez odlaganja obavješćuje nadležno tijelo za istrage države na čijem se području dogodio događaj i hitne službe te države najbržim mogućim sredstvima o bilo kojoj nesreći ili ozbiljnoj nezgodi povezanoj s jedrilicom;
- (o) bez odlaganja izvješćuje nadležno tijelo o nezakonitom utjecaju i obavješćuje lokalno tijelo koje je odredila država na čijem se državnom području dogodio nezakoniti utjecaj; i
- (p) bez odlaganja odgovarajućoj jedinici za operativne usluge u zračnom prometu (ATS) prijavljuje bilo kakve nastale opasne vremenske uvjete ili uvjete letenja koji mogu utjecati na sigurnost drugih zrakoplova.

SAO.GEN.135 Odgovornosti članova posade

- (a) Svaki član posade odgovoran je za pravilno izvršavanje svojih dužnosti povezanih s operacijom jedrilicom.
- (b) Članovi posade ne izvršavaju dužnosti na jedrilici kada su iz bilo kojeg razloga za to nesposobni, među ostalim zbog ozljede, bolesti, utjecaja lijekova, umora ili učinaka neke psihoaktivne tvari ili ako se iz nekog drugog razloga osjećaju nesposobnima.

(c) Svi članovi posade prijavljuju zapovjedniku sljedeće:

1. sve manjkavosti, zatajenja, kvarove ili oštećenja za koje vjeruju da mogu utjecati na plovidbenost ili siguran rad jedrilice, uključujući sustave za slučaj nužde;
2. sve nezgode.

SAO.GEN.140 Usklađenost sa zakonima, propisima i postupcima

- (a) Zapovjednik i svi ostali članovi posade moraju poštovati zakone, propise i postupke država u kojima se operacije izvode.
- (b) Zapovjednik poznaje zakone, propise i postupke povezane s obavljanjem njegovih dužnosti, koji su propisani za područja koja treba preći, aerodrome i operativne površine koje treba upotrebljavati i povezane navigacijske uređaje za zračnu plovidbu.

SAO.GEN.145 Prijenosni elektronički uređaji

Zapovjednik ne dopušta uporabu prijenosnog elektroničkog uređaja u jedrilici, uključujući elektroničku letačku torbu (EFB) koji negativno utječe na performanse sustava i opreme jedrilice ili na sposobnost upravljanja njima.

SAO.GEN.150 Opasni teret

- (a) Zapovjednik ne dopušta prijevoz opasnog tereta u jedrilici.
- (b) Razumne količine predmeta i tvari koji bi se mogli razvrstati kao opasni teret i koji se upotrebljavaju za povećanje sigurnosti leta, ako se savjetuje prijevoz u jedrilici kako bi se osigurala njihova pravodobna dostupnost u operativne svrhe, smatraju se odobrenima.

SAO.GEN.155 Dokumenti, priručnici i informacije koje treba imati u jedrilici

- (a) Pri svakom letu nose se izvornici ili preslike svih sljedećih dokumenata, priručnika i informacija:
 1. AFM ili jednakovrijedni dokument/i;
 2. pojedinosti o planu leta podnesenom ATS-u, kada je to potrebno u skladu s odjeljkom 4. Priloga Provedbenoj uredbi Komisije (EU) br. 923/2012 ⁽¹⁾;
 3. ažurirane i primjerene aeronautičke karte područja za planirani let;
 4. bilo koja druga dokumentacija koja može biti važna za let ili koju zahtijevaju države preko kojih se obavlja let.
 5. informacije o postupcima i vizualnim signalima koje koriste zrakoplovi koji presreću i zrakoplovi koji su presretani.
- (b) Osim toga, kad je potrebna izjava u skladu s točkom SAO.DEC.100 primjerak izjave nosi se pri svakom letu.
- (c) Kad se ne nose u jedrilici, svi sljedeći dokumenti, priručnici i informacije dostupni su na aerodromu ili operativnoj površini kao izvornici ili preslike:
 1. potvrda o registraciji zrakoplova;
 2. svjedodžba o plovidbenosti, uključujući priloge;
 3. potvrda o provjeri plovidbenosti;
 4. potvrda o buci za motornu jedrilicu;
 5. dozvola za radio stanicu, ako je jedrilica opremljena opremom za radiokomunikaciju u skladu s točkom SAO.IDE.130;

⁽¹⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 923/2012 od 26. rujna 2012. o utvrđivanju zajedničkih pravila zračnog prometa i operativnih odredaba u vezi s uslugama i postupcima u zračnoj plovidbi te o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 1035/2011 i uredbi (EZ) br. 1265/2007, (EZ) br. 1794/2006, (EZ) br. 730/2006, (EZ) br. 1033/2006 i (EU) br. 255/2010 (SL L 281, 13.10.2012., str. 1.).

6. polica ili police osiguranja od odgovornosti za štetu nastalu trećim osobama;
 7. dnevnik leta ili odgovarajući dokument;
- (d) Odstupajući od točaka (a) i (b), dokumenti, priručnici i informacije navedeni u njima mogu se držati na aerodromu ili operativnoj površini:
1. kad se pri letu namjerava ostati unutar vidokruga aerodroma ili operativne površine; ili
 2. kad se ostaje na udaljenosti ili području koje je odredilo nadležno tijelo,
- (e) Kada to zatraži nadležno tijelo, zapovjednik ili operator stavljaju na raspolaganje tome nadležnom tijelu izvornu dokumentaciju u razdoblju koje je navelo nadležno tijelo, a koje nije kraće od 24 sata.

SAO.GEN.160 Dnevnik putovanja

Za svaki let ili niz letova u dnevnik leta ili istovjetni dokument upisuju se podaci o jedrilici, njezinoj posadi i svakom putovanju.

PODODJELJAK OP

OPERATIVNI POSTUPCI

SAO.OP.100 Uporaba aerodroma i operativnih mjesta

Zapovjednik upotrebljava samo aerodrome i operativna mjesta koja su prikladna za predmetni tip jedrilice i operacije.

SAO.OP.105 Postupci za smanjenje buke – motorne jedrilice

Zapovjednik uzima u obzir operativne postupke da se smanji utjecaj buke motorne jedrilice te istodobno osigurava da sigurnost ima prednost nad smanjivanjem buke.

SAO.OP.110 Davanje uputa putnicima

Zapovjednik osigurava da prije ili, ako je potrebno, tijekom leta putnici dobiju upute u vezi s uobičajenim, neuobičajenim i hitnim postupcima.

SAO.OP.115 Prijevoz posebnih kategorija putnika

Zapovjednik osigurava da se osobe kojima su pri prijevozu jedrilicom potrebni posebni uvjeti, pomoć ili uređaji prevoze pod uvjetima kojima se osigurava sigurnost jedrilice i svih osoba ili imovine koje se njome prevoze.

SAO.OP.120 Priprema za let

Prije početka leta zapovjednik osigurava sljedeće:

- (a) oprema za sigurne operacije jedrilicom prikladna je za vrstu operacije u okviru koje se izvodi let;
- (b) meteorološki uvjeti omogućit će sigurno izvođenje leta;
- (c) u motornoj jedrilici i kad se namjerava upotrebljavati motor, količina goriva ili energije iz drugog izvora dostatna je za sigurno izvođenje leta.

SAO.OP.125 Punjenje gorivom te nadopunjavanje ili zamjena baterija uz osobe u jedrilici —motorne jedrilice

Kada se putnik nalazi u motornoj jedrilici:

- (a) jedrilica se ne puni gorivom; i
- (b) baterije korištene za pogon ne smiju se nadopunjavati ili zamjenjivati.

SAO.OP.130 Pušenje u jedrilici

U jedrilici se ne smije pušiti ni u jednoj fazi leta.

SAO.OP.135 Meteorološki uvjeti

Zapovjednik započinje ili nastavlja let samo ako najnoviji raspoloživi meteorološki podaci pokazuju da će biti moguće sigurno slijetanje.

SAO.OP.140 Led i drugi onečišćivači — postupci na zemlji

Zapovjednik započinje polijetanje samo ako je jedrilica čista od bilo kakvih naslaga koje mogu štetno djelovati na izvođenje ili mogućnost kontroliranja jedrilice, osim ako je to u skladu s AFM-om.

SAO.OP.145 Upravljanje gorivom ili drugim izvorima energije u letu— motorne jedrilice

Za motorne jedrilice zapovjednik u redovitim vremenskim razmacima tijekom leta provjerava da količina iskoristivog goriva ili energije iz drugog izvora nije manja od one potrebne za sigurno slijetanje.

SAO.OP.150 Uporaba dodatnog kisika

Zapovjednik osigurava da sve osobe u jedrilici upotrebljavaju dodatni kisik svaki put kad utvrdi da bi na visini predviđenog leta nedostatak kisika mogao uzrokovati smanjenje njihovih sposobnosti ili štetno utjecao na njih.

SAO.OP.155 Specijalizirane operacije jedrilicom

- (a) Prije započinjanja specijalizirane operacije ili niza takvih operacija jedrilicom, zapovjednik provodi procjenu rizika, procjenjujući složenost aktivnosti radi utvrđivanja opasnosti i rizika povezanih s planiranom operacijom i, prema potrebi, uspostavlja mjere za njihovo ublažavanje.
- (b) Specijalizirana operacija jedrilicom obavlja se u skladu s kontrolnim popisom. Zapovjednik uspostavlja taj kontrolni popis u i osigurava da je primjeren za tu specijaliziranu aktivnost i jedrilicu koja se upotrebljava, na temelju procjene rizika i uzimajući u obzir sve zahtjeve utvrđene u ovom poddjelu. Kontrolni popis dostupan je zapovjedniku i članovima posade na svakom letu, ako je relevantna za izvršavanje njihovih dužnosti.
- (c) Zapovjednik redovito, prema potrebi, preispituje i ažurira kontrolni popis kako bi na odgovarajući način uzeo u obzir procjene rizika.

*PODDIO POL***PERFORMANSE I OPERATIVNA OGRANIČENJA****SAO.POL.100 Vaganje**

- (a) Vaganje jedrilice obavlja proizvođač jedrilice ili se ono obavlja skladu s Prilogom I. Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014 ⁽¹⁾.
- (b) Operator osigurava da je masa jedrilice utvrđena stvarnim vaganjem prije prvog stavljanja u uporabu. Skupne učinke preinaka i popravaka na masu potrebno je uzeti u obzir i primjereno dokumentirati. Te informacije stavljaju se na raspolaganje zapovjedniku. Jedrilica se mora ponovo izvagati ako učinci preinaka ili popravaka na masu nisu poznati.

SAO.POL.105 Performanse — općenito

Zapovjednik upravlja jedrilicom samo ako su njezine performanse u skladu sa svim zahtjevima iz Priloga Provedbenoj uredbi (EU) br. 923/2012 i sa svim ostalim ograničenjima koja se primjenjuju na let, zračni prostor, aerodrome ili operativne površine koje se upotrebljavaju te osigurava da se upotrebljava posljednje izdanje potrebnih tablica ili zemljovida.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1321/2014 od 26. studenoga 2014. o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove (SL L 362, 17.12.2014., str. 1.).

PODDIO IDE

INSTRUMENTI, PODACI I OPREMA**SAO.IDE.100 Instrumenti i oprema — općenito**

- (a) Instrumenti i oprema koji se zahtijevaju ovim odjeljkom odobravaju se u skladu s Prilogom I. Uredbi (EU) br. 748/2012, ili, ako su registrirani u trećoj zemlji, sa zahtjevima u pogledu plovidbenosti države registracije, ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:
1. upotrebljava ih letачka posada za upravljanje putanjom leta;
 2. upotrebljavaju se za usklađivanje s točkama SAO.IDE.130 ili SAO.IDE.135;
 3. trajno su postavljeni u jedrilicu.
- (b) Odstupajući od točke (a), za sljedeće instrumente ili opremu, kada se zahtijevaju ovim pododjeljkom, nije potrebno odobrenje:
1. ručne prijenosne svjetiljke;
 2. točni mjerač vremena;
 3. oprema za preživljavanje i signaliziranje.
- (c) Instrumenti i oprema spremni su za uporabu ili su dostupni s mjesta na kojem sjedi zapovjednik ili bilo koji drugi član posade koji ih treba upotrebljavati.

SAO.IDE.105 Instrumenti za letenje i navigaciju

- (a) Jedrilice su opremljene uređajima za mjerenje i prikazivanje svih sljedećih pokazatelja:
1. vremena u satima, minutama i sekundama;
 2. visine tlaka,
 3. naznačene brzine;
 4. magnetnog smjera, u slučaju jedrilica s pomoćnim motorom;
- (b) uz opremu iz točke (a), pri operacijama u uvjetima u kojima jedrilicu nije moguće zadržati na planiranoj putanji leta bez jednoga ili više dodatnih instrumenata, pri letenju u oblaku ili operacijama tijekom noći, jedrilice su opremljene uređajima za mjerenje i prikazivanje svih sljedećih pokazatelja:
1. vertikalne brzine;
 2. položaja ili skretanja i klizanja.
 3. magnetnog smjera.

SAO.IDE.110 Operativna svjetla

Jedrilice koje lete noću opremljene su sljedećim:

- (a) sustavom svjetala za izbjegavanje sudara;
- (b) navigacijskim/pozicijskim svjetlima;
- (c) svjetlima za slijetanje;
- (d) osvjetljenjem koje se napaja iz električnog sustava jedrilice, radi primjerenog osvjetljenja svih instrumenata i opreme, bitnih za sigurnu operaciju jedrilice;
- (e) nezavisnim prijenosnim svjetlom za mjesto zapovjednika i za sva ostala mjesta članova posade.

SAO.IDE.115 Dodatni kisik

Jedrilice na letovima za koje se zahtijeva opskrba kisikom u skladu s točkom SAO.OP.150 moraju biti opremljene napravom za pohranjivanje i raspodjelu kisika u koju je moguće pohraniti i iz nje raspodijeliti potrebne zalihe kisika.

SAO.IDE.120 Oprema za spašavanje i signalizaciju – letovi iznad vode

Zapovjednik jedrilice kojom se leti iznad vode utvrđuje, prije početka leta, rizike za preživljavanje osoba koje se prevoze jedrilicom u slučaju prisilnog slijetanja. S obzirom na te rizike, zapovjednik utvrđuje treba li nositi opremu za spašavanje i signalizaciju.

SAO.IDE.125 Oprema za spašavanje i signalizaciju – teškoće s potragom i spašavanjem

Jedrilice kojima se leti iznad područja na kojima bi potraga i spašavanje bili osobito teški moraju biti opremljene opremom za spašavanje i signalizaciju primjerenom području koje je potrebno preletjeti.

SAO.IDE.130 Radiokomunikacijska oprema

Jedrilice moraju imati opremu za radiokomunikaciju kojom se omogućuje komunikacija tražena u skladu s Dodatkom 4. Prilogu Provedbenoj uredbi (EU) br. 923/2012 i, ako se let održava u zračnom prostoru treće zemlje, s pravom treće zemlje.

SAO.IDE.135 Transponder

Jedrilice moraju biti opremljene transponderom za sekundarni nadzorni radar (SSR) sa svim zahtijevanim mogućnostima u skladu s točkom (b) točke SERA.6005 Priloga Provedbenoj uredbi (EU) br. 923/2012 i, ako se let održava u zračnom prostoru treće zemlje, s pravom treće zemlje.

PODDIO DEC

IZJAVA**SAO.DEC.100 Izjava**

- (a) U izjavi iz članka 3. stavka 2. operator potvrđuje da ispunjava i da će i dalje ispunjavati bitne zahtjeve iz Priloga V. Uredbi (EU) 2018/1139 i zahtjeve iz ove Uredbe.
- (b) Operator u tu izjavu uključuje sve sljedeće informacije:
 1. naziv operatora;
 2. mjesto gdje se nalazi njegovo glavno mjesto poslovanja;
 3. podatke za kontakt operatora;
 4. datum početka operacija i, prema potrebi, datum promjene postojeće izjave;
 5. za sve jedrilice koje se upotrebljavaju za komercijalne operacije: vrstu jedrilice, registraciju, glavnu bazu, vrstu operacija i organizaciju za upravljanje kontinuiranom plovidbenosti.
- (c) Operator, kad daje izjavu, dostavlja nadležnom tijelu popis alternativnih načina usklađivanja (AltMoC) za dokazivanje sukladnosti kad se to od njega traži u skladu s točkom SAO.GEN.110. Popis sadržava upućivanja na povezane prihvatljive načine usklađivanja (AMC).
- (d) Operator sastavlja izjavu na obrascu iz Dodatka ovom Prilogu.

SAO.DEC.105 Izmjene izjave i prestanak komercijalnih operacija

- (a) Operator bez odlaganja obavješćuje nadležno tijelo o promjenama okolnosti koje utječu na ispunjavanje bitnih zahtjeva iz Priloga V. Uredbi (EU) 2018/1139 i zahtjeva iz ove Uredbe, u odnosu na stanje tih okolnosti kakvo je bilo dostavljeno nadležnom tijelu, te o svim promjenama u pogledu informacija iz točke SAO.DEC.100(b) i popisa alternativnih načina usklađivanja iz točke SAO.DEC.100(c), koji su uključeni u izjavu ili joj priloženi.
- (b) Operator bez odlaganja obavješćuje nadležno tijelo o prestanku obavljanja komercijalnih operacija jedrilicama.

—

Dodatak

IZJAVA				
u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2018/1976				
Operator				
Naziv:				
Mjesto gdje se nalazi glavno mjesto poslovanja operatora:				
Podaci za kontakt:				
Operacija jedrilice				
Datum početka komercijalnih operacija i, prema potrebi, datum promjene postojećih komercijalnih operacija:				
Informacije o jedrilicama koje se upotrebljavaju, komercijalnim operacijama i o upravljanju kontinuiranom plovidbenošću: ⁽¹⁾				
Vrsta jedrilice	Registracija jedrilice	Glavna baza	Vrsta/vrste operacije ⁽²⁾	Organizacija za upravljanje kontinuiranom plovidbenosti ⁽³⁾
Prema potrebi, popis alternativnih načina usklađivanja (AltMoC) s upućivanjem na prihvatljive postupke usklađivanja (AMC) (prilog izjavi):				
Izjave				
☐ Operator ispunjava, i nastavit će ispunjavati, bitne zahtjeve utvrđene u Prilogu V. Uredbi (EU) 2018/1139 i zahtjeve iz Provedbene uredbe (EU) 2018/1976. Operator posebno obavlja svoje komercijalne operacije u skladu sa sljedećim zahtjevima iz Priloga II. Provedbenoj uredbi (EU) 2018/1976:				
☐ Sve jedrilice kojima se upravlja imaju svjedodžbu o plovidbenosti ⁽⁴⁾ izdanu u skladu s Uredbom (EU) br. 748/2012.				
☐ Svi piloti imaju dozvolu i ovlaštenja koji su izdani ili prihvaćeni u skladu s Prilogom I. Uredbi (EU) br. 1178/2011, kako je propisano točkom SAO.GEN.125(c) Priloga II.				
☐ Operator će obavijestiti nadležno tijelo o svim promjenama okolnosti koje utječu na njegovo ispunjavanje bitnih zahtjeva utvrđenih u Prilogu V. Uredbi (EU) 2018/1139 i zahtjeva iz Provedbene uredbe (EU) 2018/1976 prijavljenih nadležnom tijelu ovom izjavom i o svim promjenama informacija i popisa alternativnih načina usklađivanja koji su uključeni u ovu izjavu i priloženi joj, kako je propisano točkom SAO.DEC.100(a) poddijela ADD.				
☐ Operator potvrđuje da su sve informacije uključene u ovu izjavu, uključujući njezine priloge, potpune i točne.				
Datum, ime i potpis				

⁽¹⁾ Ispunite tablicu. Ako nema dovoljno prostora za navođenje informacija, one se navode u zasebnom prilogu. Prilog se datira i potpisuje.

⁽²⁾ „Vrste operacija” odnose se na vrstu komercijalnih operacija koje se obavljaju jedrilicom.

⁽³⁾ Informacije o organizaciji koja je odgovorna za upravljanje kontinuiranom plovidbenosti moraju uključivati ime organizacije, adresu i upućivanje na odobrenje.

⁽⁴⁾ Svjedodžba o plovidbenosti je redovna svjedodžba o plovidbenosti, ograničena svjedodžba o plovidbenosti ili dozvola za letenje izdana u skladu sa zahtjevima iz Priloga I. Uredbi (EU) br. 748/2012.